

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ЛІКВІДНОСТІ БАНКУ

Анотація. Розглянуто поняття "ліквідність банку", проаналізовано методики оцінки ліквідності банку за допомогою коефіцієнтів, побудовано алгоритм розрахунку таксономічного показника. Розраховано в динаміці інтегральний таксономічний показник оцінки ліквідності банку.

Аннотация. Рассмотрено понятие "ликвидность банка", проанализированы методики оценки ликвидности банка с помощью коэффициентов, построен алгоритм расчета таксономического показателя. Рассчитан в динамике интегральный таксономический показатель оценки ликвидности банка.

Annotation. The article deals with the concept of "bank's liquidity" the analysis of methodology for assessing the liquidity a bank using the coefficients, the algorithm of calculating a taxonomic index. The integral taxonomic indicator assessing the liquidity of a bank was calculated in dynamics.

Ключові слова: ліквідність банку, інтегральний таксономічний показник оцінки ліквідності банку.

У сучасних умовах розвитку банківської системи України актуальною проблемою є розробка та використання ефективної методики оцінки ліквідності банку. Тому питання комплексного аналізу ліквідності банку є актуальним у наш час і потребує ретельного вивчення.

Дослідженню даного питання присвячено багато наукових праць українських та іноземних вчених, таких, як: Косова Т. Д., Нікітін А. В., Отенко І. П., Примостка Л. О., Серпенінова Ю. С., Стельмах В. С., Тищенко О. М. та ін. [1 – 8]. Проте не була розроблена загальна методика аналізу ліквідності банку, яка б виділяла ключові показники.

Метою дослідження є вдосконалення методики комплексного аналізу та оцінки ліквідності банку. Реалізація поставленої мети обумовила необхідність вирішення в роботі таких завдань: систематизувати запропоновані українськими вченими методики, розрахувати інтегральний таксономічний показник оцінки ліквідності банку.

В Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затвердженій Постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р. № 368, подається ширше трактування поняття ліквідності. Ліквідність банку визначається, як "здатність банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань, яка визначається збалансованістю між строками і сумами погашення розміщених активів та строками і сумами виконання зобов'язань банку, а також строками та сумами інших джерел і напрямів використання коштів" [9].

Одним із методичних підходів, який використовується для оцінки ліквідності банку є коефіцієнтний аналіз, який полягає в розрахунку низки коефіцієнтів, що характеризують ліквідність балансу, стабільність зобов'язань банку і потреби банку в додаткових ліквідних коштах.

Проаналізувавши методики, запропоновані різними українськими вченими, було визначено основні коефіцієнти, аналіз яких дає змогу повною мірою оцінити ліквідність банку: норматив миттєвої ліквідності; норматив поточної ліквідності; норматив короткострокової ліквідності; коефіцієнт високоліквідних активів; коефіцієнт загальної ліквідності; коефіцієнт співвідношення ліквідних активів до загальних активів банку; коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів; коефіцієнт структурного співвідношення вкладів; коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань; коефіцієнт генеральної ліквідності.

Надмірна деталізація коефіцієнтного аналізу ліквідності банку не сприяє визначенню реальної ситуації з ліквідності. Для визначення рівня ліквідності доцільним є розрахунок інтегрального показника з використанням таксономічного аналізу.

Розрахунок інтегрального таксономічного показника оцінки ліквідності банку здійснюється за певним алгоритмом, який наведено на рис.1 [10].

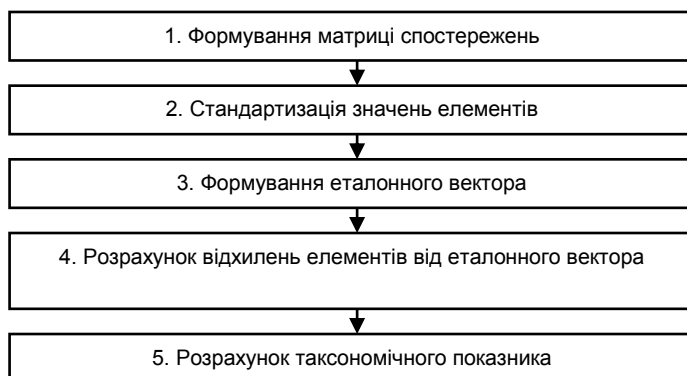

Рис. 1. Алгоритм розрахунку інтегрального таксономічного показника оцінки ліквідності банку

Вхідними даними таксономічного аналізу є звітність ПАТ "Укрсоцбанк" за 2008 – 2011 рр.

Для визначення інформаційної цінності факторів використовується показник – коефіцієнт варіації. Показники, коефіцієнти варіації яких більше 10 %, несуть інформаційну цінність.

У таблиці наведено значення розрахованих показників, що необхідні для розрахунку таксономічного показника ПАТ "Укрсоцбанк".

Таблиця

Розрахунок інтегрального таксономічного показника оцінки ліквідності ПАТ "Укрсоцбанк"

Показники	Роки			
	2008	2009	2010	2011
Відстань	1,5492	1,2445	0,7251	0,9317
Середня відстань	1,1126			
Стандартне відхилення	0,3126			
Максимальне відхилення	1,7378			
Зведений динамічний показник	0,8915	0,7161	0,4172	0,5361
Таксономічний показник	0,1085	0,2839	0,5828	0,4639

На рис. 2 наведено динаміку інтегрального показника ліквідності ПАТ "Укрсоцбанк" протягом 2008 – 2011 рр.

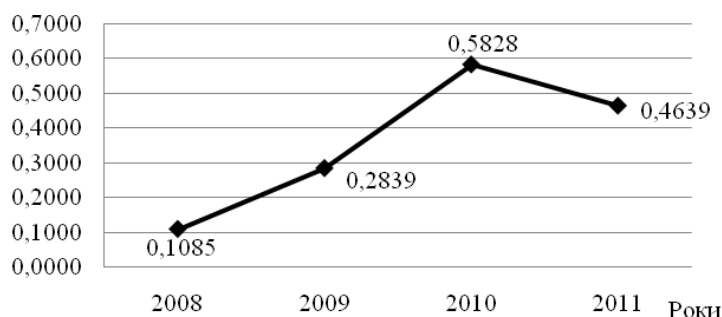

Рис. 2. Динаміка інтегрального таксономічного показника оцінки ліквідності ПАТ "Укрсоцбанк"

Значення інтегрального таксономічного показника оцінки ліквідності банку може змінюватись у межах від 0 до 1. Даний показник використовується для статистичної характеристики банку. За його допомогою можна оцінити досягнутий у певний період чи за деякий період середній рівень значення ознак, які характеризують ліквідність банку.

Таким чином, інтегральний метод може бути ефективно використаний при проведенні обчислювальних експериментів та імітаційного моделювання, при аналізі перехідних процесів у нелінійних електронних мережах, а також при вирішенні інших задач, які характеризуються наявністю погрешностей у вихідних даних.

Таксономічний аналіз дає можливість комплексно оцінити ліквідність банку, спад коефіцієнту протягом останнього періоду свідчить про її погіршення.

Наук. керівн. Тисячна Ю. С.

Література: 1. Косова Т. Д. Аналіз банківської діяльності : навчальний посібник / Т. Д. Косова. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 486 с. 2. Нікітін А. В. Ліквідність та платоспроможність як чинники конкурентоспроможності банку [Електронний ресурс] / А. В. Нікітін, Ю. В. Татяніна. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>. 3. Отенко И. П. Анализ деятельности коммерческих банков: учебн. пособ. / И. П. Отенко. – Х. : Изд. ХГЭУ, 2001. – 156 с. 4. Примостка Л. О. Аналіз банківської діяльності: сучасні концепції, методи та моделі : монографія / Л. О. Примостка. – К. : КНЕУ, 2002. – 316 с. 5. Фінансовий механізм управління ліквідністю банку [текст] : монографія / І. М. Бурденко, Є. Є. Дмитрієв, Ю. С. Ребрик та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Серпениної. – Суми : Університетська книга, 2011. – 136 с. 6. Ліквідність банку: окремі аспекти управління та світовий досвід регулювання і нагляду: науково-аналітичні матеріали. Вип. 11 / В. С. Стельмах, В. І. Міщенко, В. В. Крилова та ін. – К. : Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2008. – 220 с. 7. Тищенко О. М. Вдосконалення системи оподаткування банків в умовах кризової економіки / О. М. Тищенко, В. В. Ходєєва // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: зб. наук. пр. – 2010. – № 2. – С. 11–18. 8. Яркова Н. В. Методика оцінки фінансового стану банку / Н. В. Яркова // Управління розвитком. – 2011. – № 20(117). – С. 23–25. 9. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена Постановою Правління НБУ № 368 від 28.08.2001 р., із змінами, внесеними 20.06.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG6032.html. 10. Кузьминчук Н. В. Методический подход к оценке эффективности деятельности банка методом таксономического анализа / Н. В. Кузьминчук, Д. Г. Доля // Бизнесинформ. – 2009. – № 6. – С. 66–69.